

PO NAPADU NIKITE HRUŠČEVA NA TITA

Kaj hoče novi gospodar Sovjetske zveze?

Poslopje je obkolila vojska - Nezadržna moč demokratične misli

Po veliki zmagi nad vsemi svojimi nasprotniki se je Hruščev podal z Bulganinom na uraden obisk v Českoslovaško. Tu je imel več govorov, ki so vzbudili precejšnjo zmedo med njegovimi prijatelji in veliko začudenje na nekomunističnem zapadu.

Molotov in tovariši so bili namreč izključeni iz osrednjega odbora boljševiške stranke med drugim z utemeljitvijo, da so nasprotovali mirnemu sožitju in sodelovanju s kapitalističnimi državami ter tako onemogočevali, da se s splošnim razoroževanjem zagotovi trajen mir med narodi. Molotovu so očitali, da je bil nasproten mirovni pogodbi z Avstrijo in spravi z Jugoslavijo ter da je skupno z Malenkovom in Kaganovičem zahteval, naj se izreče oster opomin Gomulki in voditelju komunistične Kitajske Mao Tse Tungu.

Takoj po zmagi je pa Hruščev sam v Pragi javno napadel Ameriko, zavrnil Mao Tse Tungu ter se spravil na Tita in na njegovo vladavino.

ČESA DOLŽI HRUŠČEV
JUGOSLAVIJO?

Maršalu Titu je očital v glavnem dvoje. Najprej to, da je izročil tovarne in podjetja v upravo delavcem in nameščencem. »Vi Jugoslavo!«, je rekel, »vidite v delavskih svetih zelo pametno stvar. Vam ugajajo. Držite se jih, mi pa ostanemo pri svojih metodah. Če hočete, nas lahko kritizirate, vendar to ne bo dobra stvar.«

Drugo, kar Hruščevu ne prija, pa je, da Jugoslavija prejema pomoč od Amerike, češ da »ameriško meščanstvo ne podpira jugoslovanskega socializma zato, da bi ga okrepilo, temveč le zavoljo tega, da bi ga oslabilo. Ko sem to pojasnjeval Titu, me je zavrnil: 'Nehaj že in ne ponavljaj mi teh stvari!' — Jaz pa pravim, da je treba dobro reč stalno ponavljati.«

Hruščev je v razgovorih s Titom prav gotovo pozabil, da bi brez ameriške pomoči Tito danes ne bil več na čelu Jugoslavije. Saj je bil Stalin sklenil, da Jugoslavijo gospodarsko zaščiti ter Titovo vladavino zbrši z oblička zemlje. Da se to ni zgodilo, se ima Tito zahvaliti le Ameriki. Zakaj je v ostalem Sovjetska zveza sama prejela med vojno tako rada pomoč Združenih držav?

Znano je tudi, da je Hruščev Titov odpor proti Stalinovemu nasilju odobral. Odobravati je moral torej tudi, da je Jugoslavija iskala v boju zoper Stalina pomoči v Ameriki, saj jo je edino tu mogla najti. Od Tita vendar ni mogel pričakovati, da bi bil tedaj privolil v lastno smrt.

Ker se je Hruščev s Titovo politiko strinjati, je šel spomladi 1955 v Beograd. »Samo naše marksistično prepričanje«, je rekel v Pragi, »nas je napotilo, da smo l. 1955 šli v Beograd obnavljat normalne odnose z jugoslovanskimi tovariši. Nihče nam ni mogel braniti, da bi nadaljevali Stalinovo politiko do Beograda še eno desetletje.«

KAKŠNO JE RESNIČNO
OZADJE?

Zakaj očita torej Hruščev iznenada Titu Ameriko? Politiki si belijo glavo, da bi razrešili uganko.

Nekateri si pojasnjujejo stvar takole. Po veliki zmagi nad vsemi nasprotniki je Hruščev upal, da se bo Tito sedaj brez obotavljanja vrnil v naročje Sovjetske zveze. Da bi to dosegel, je Hruščev takoj po izključitvi Molotova, Kaganoviča, Malenkova in Šepilova poklical k sebi jugoslovanskega veleposlanika na dolg razgovor. Zdi se, da je bil

razgovor brezuspešen: Jugoslavija hoče ostati slej ko prej neodvisna, se noče priključiti niti zapadnemu niti vzhodnemu vojaškemu taboru.

Za tako stališče se je Tito odločil tudi za tegadelj, ker je Sovjetska Rusija po Stalinovi smrti podpisala z Jugoslavijo pogodbo, po kateri naj bi dobila Jugoslavija 175 milijonov dolarjev posojila, da razvije z njimi svojo industrijo aluminija, zgradi nove električne centrale in velike tovarne umetnih gnojil, a od vsega tega ni bilo nič. Jugoslavija ni prejela od Sovjetske Rusije niti počenega groša. Kako naj se torej zanese na besedo Hruščeva? Amerikanci so lahko kapitalisti, a so svoje obljube vedno pošteno izpolnili.

Ko je Hruščev čul, da se Jugoslavija noče vrniti v naročje Kremlja, se je razjezil ter v Pragi napadel Tita. Ta razlaga za njegov napad na Jugoslavijo se nam zdi najbolj verjetna.

Novo poglavje v zgodovini Rusije

Vedeti pa je treba, da boljševiška stranka v Rusiji ni več vsemogočna, kot je bila v dobi Stalina. Odkar je bila z usmrčitvijo Berie zlomljena moč tajne policije, s katero je Stalin strahoval vso Rusijo, predstavlja v Sovjetski zvezi edino dejansko silo — vojska.

To se je najbolj očitno izkazalo za časa zadnje krize v stranki. Hruščev je bil v vrhovnem vodstvu (Politbiroju) v manjšini in zdelo se je, da bo vsak hip moral odstopiti. Malenkov mu je očital, da je med nedavnim obiskom na Finskem bil pijan kot čep ter delal s tem Sovjetski Rusiji sramoto pred tuji. Molotov je stavil predlog, da sme Hruščev govoriti na prihodnjem obisku v Českoslovaški le to, kar mu bo predpisalo vodstvo stranke. V svojem govoru mora dati ukor Mao Tse Tungu, Gomulki in Titu ter pohvaliti pokojnega Stalina.

Predložili so mu besedilo, katerega se mora strogo držati, ter ga hoteli s tem ponižati ter popolnoma podrediti svoji volji. Če bi bil zahtevo sprejel, bi bil ob ves ugled in vso oblast ter bi ne mogel nadaljevati svoje politike.

Tedaj je pa posegel vmes maršal Žukov. Poslopje, v katerem je bila seja vrhovnega vodstva stranke, je dal obkoliti od vojaštva ter sporočil Molotovu in njegovim somišljenikom, da je vojska prisiljena narediti konec vsem preprirom.

Ko so Molotov, Malenkov, Kaganovič in Šepilov to slišali, so od strahu oledeneli. Pre-

ostalo jim ni drugo, kot da se brezpogojno vdajo. S tem se je otvorilo v zgodovini Sovjetske zveze novo poglavje. Odslej bo o usodi in politiki ogromne države odločala konec koncev vojska.

KAKŠEN BO
BODOČI RAZVOJ?

Prvi, ki se je političnega preokreta razveselil, je bil predsednik Združenih držav Eisenhower, vojni tovariš in prijatelj maršala Žukova.

Mi pa sodimo, da v borbi, kateri prisostvuje v Sovjetski zvezi, niso tako važne osebe, kot bi kdo mislil. Tu ne gre zgolj za to, kdo se bo naposled polastil oblasti, temveč za nekaj globljega. Gre za to, da se politika komunistične Rusije prilagodi spreminjajočim se družbenim razmeram v lastni državi in v zunanjem svetu.

Razvoj v notranjosti države so sprožili boljševiki sami, s tem da so mogočno razvili osnovne, srednje in visoke šole. Prej nepismene množice so se naučile čitati in pisati ter so se začele duševno osamosvajati. K temu je mogočno prispevala tudi industrializacija dežele. Moderna industrija, ki naj tekmuje z ameriško, potrebuje šolanih delavcev in iznajdljivih inženirjev. Ljudje so postali skratka izobraženi ter kritično misleči državljani, od katerih ni mogoče zahte-

NOVICE Z VSEGA SVETA

KARDELJ V MOSKVI

Še preden je Hruščev napadel v Pragi Tita, je skupina jugoslovanskih voditeljev, med njimi Kardelj in Ranković, prispela zaradi »oddih« na obalo Črnega morja. Povabila jih je prav gotovo sovjetska vlada, da dokaže, kako se odnosi med obema državama vidno boljšajo.

Tedaj je pa kot strela z vedrega neba vse iznenadil napad na Jugoslavijo. Hruščev je moral sam čutiti, da se je prenačlil, zakaj še ob koncu istega govora je skušal stvar popraviti s tem, da je Jugoslavijo spet pohvalil. Ravno tako je storil še v poznejših govorih.

K sreči politike Nikite Hruščeva nihče ne presoja po njegovih besedah, temveč samo po njegovih dejanjih. Iz taktičnih razlogov je večkrat izjavil eno in nato trdil nasprotno. Talko je na 20. občnem zboru boljševikov razkričkal Stalina kot brezsrčnega krvoloka in pri tem so mu privrele v oči solze, ko so ga pa stalinovcu skušali zrušiti, je pokojnika slavil kot zaslužnega in neustrasnega borca za komunistično stvar.

Počitnice brez počitka

Toda čeprav besed Hruščeva zavoljo njegove vzklapljive narave ni mogoče staviti na zlato tehtnico, bodo jugoslovanski voditelji, ki se nahajajo v Rusiji, zahtevali brez dvoma od njega pojasnil. Hruščev in Bulganin sta se namreč ravnokar vrnila domov.

Kardelj in Ranković sta pa že od torca v Moskvi. Zdi se, da jima počitnice ne bodo nudile nobenega oddiha, kajti razen s praškimi napadom se bosta morala ukvarjati še z drugimi zadevami.

To se vidi že po tem, da je v Moskvo prispelo tudi jugoslovansko trgovinsko odposlanstvo pod vodstvom Hasan Brkića. Njegova naloga bo, da povpraša sovjetsko vlado, zakaj ni izpolnila pogodbe, ki jo je podpisala avgusta 1956. V njej se je bila obvezala, da da Jugoslaviji 175 milijonov dolarjev posojila za izvozno in uvožno trgovino v državi. Ker Moskva doslej ni še pogodbe izvedla, je Beograd začel razmišljati, ali bi ne poiskal pomoči na zapadu.

Da ne bo pozneje zamere, naj se torej Hruščev in Bulganin odločita.

Razen tega beremo, da sta na poti v Rusijo tudi Gomulka in madžarski predsednik vlade Kadar. Zdi se, da bodo Jugoslovani izkoristili priliko ter hoteli razčistiti razmerje do nekaterih sosedov ter obenem odnose med Moskvo in ostalimi komunističnimi deželami.

»Oddih« se bo brzkone spremenil v pomembna gospodarska in politična pogajanja, ki močno zanimajo tudi zapadne velesile.

UZAKONITEV SLOVENSKEGA ŠOLSTVA

Odposlanstvo slovenskih šolnikov, ki je, kakor smo pisali, odšlo v Rim, da pozve, kaj je z našimi šolami, se je vrnilo domov ter poročalo o svojem delu predstavnikom vseh slovenskih strank.

Naši zastopniki so pršli v stik z več poslanci in senatorji, bili so na naučnem ministertvu ter se povsod zavzemali za naše šole. Pri tem so ugotovili, da je demokristjanska vlada g. Zolija zares predložila parlamentu

neizpremenjeni prvotni zakonski osnutek z vsemi krivicami zoper slovensko manjšino. Prava sramota za italijanske katoličane!

Odposlanstvo se bo vrnilo v Rim jeseni, ko bo osnutek prišel v obravnavo.

KRŠČ. DEMOKRACIJA IN SOCIALISTI

Na zasedanju državnega vodstva Kršč. demokracije je prejšnji teden njen tajnik Fanfani obrazložil stališče, ki ga njegova stranka zavzema do združenja Nennijevih socialistov in saragatovcev.

Izjavil je, da je med omenjenima organizacijama prišlo do prvih poskusov zblizanja na pritisk »Socialistične internacionale«, ki si je postavila za cilj, da »v Evropi pospeši uresničenje socialističnega družbenega reda.«

Govornik je poudaril, da je demokratska stranka sicer načelno nasprotna temu cilju, a da ji politična stvarnost obenem veleva, naj »podpre« težnjo socialnih demokratov po ustanovitvi enotne socialistične stranke. »Nevarnost, ki grozi Kršč. demokraciji od nove stranke«, je nadaljeval, »nas ne opravičuje, da bi nasprotovali zedinjenju socialistov, če smo prepričani, da je demokratizacija socializma učinkovit branik pred komunistično nevarnostjo.«

Fanfanijev govor je vzbudil veliko pozornost v domači in tuji javnosti, ker iz njega lahko sklepamo, da je Kršč. demokracija pripravljena sodelovati tudi z Nennijem ter tako nuditi Italiji vlado, ki naj bi imela trdno oporo v najširših ljudskih množicah.

CERKEV IN AVSTRIJSKI SOCIALISTI

Prejšnji teden je dunajski parlament sprejel zakon, s katerim so bili veroučitelji glede službenih pravic popolnoma izenačeni ostalemu učnemu osebju.

Za zakon so glasovali tudi socialni demokrati. Njihov predstavnik poslanec Neugebauer je pri tej priložnosti očrtal stališče avstrijskih marksistov do katoliške Cerkev.

Razmerje med Cerkvijo in državo, je dejal, ni lahko zadovoljivo rešiti, ker si ena in druga prilasčata v nekaterih stvareh iste ali slične pravice do državljanov. Obe hočeta na primer imeti vpliv na šolanje in vzgojo mladine.

Sporazum je dosegljiv le tedaj, ako ga država resnično hoče in če ima Cerkev razumevanje za družbene razmere današnje dobe. Danes, recimo, ne more več zahtevati v javnem življenju pravic, ki jih je imela v srednjem veku.

Zadnje čase, je poudaril Neugebauer, so se odnosi med Cerkvijo in socialisti precej zboljšali. Nedavno socialno okrožnico avstrijskih škofov so tudi marksisti na splošno prijazno sprejeli. Saj socializem ni nikakoli nova vera, temveč le družbeno gibanje. Sporazum z voditelji Cerkev je mogoč, težave so le z župniki in kaplani, ki »nikakor niso zmerom strpnici«.

Neugebauerjev govor je za osrednje glasilo socialistov Arbeiter-Zeitung dokaz, da oni niso nikakoli nasprotniki verouka v državnih šolah.

Ti dogodki izpričujejo, kaklo se polagoma spreminja odnos marksistov do vere in Cerkev.

POGAJANJA MED RUSI IN NEMCI

Dne 18. julija odpotuje v Sovjetsko zvezo 26-člansko odposlanstvo iz Zahodne Nemčije, ki ima nalogo, da sklene z Moskvo obširen trgovinski sporazum. Do tega je prišlo predvsem na željo Rusov, ki bi radi izvozili iz Nemčije razne stroje ter druge industrijske izdelke.

Nemci so se dalj časa upirali ter zahtevali, naj Rusi prej dovolijo, da se vrnejo v domovino vsi bivši nemški vojni ujetniki. Sovjeti so te dni odgovorili, da je v Rusiji še okrog poldruga milijon Nemcev, ki so pa zaprosili in tudi dobili rusko državljanstvo. Moskva je pripravljena se kljub temu pogajati o njihovi vrnitvi, a je obenem zahtevala, naj ji bonška vlada izroči 19 tisoč sovjetskih državljanov, ki so se po vojni zatekli v Zahodno Nemčijo.

Ker ima dobra kupčija veliko moč, se bodo pogajanja v kratkem začela.

ITALIJANSKI KOMUNISTI

Italijanska komunistična stranka je prejšnji teden sprejela v svoj osrednji odbor predstavniške tržaških komunistov, ki so se, kakor znano, nedavno tega združili s Togliattijem. V vodstvo stranke so bili sprejeti Vidali, Šiškovič in Bullo, medtem ko sta Bernettičeva in miljski župan Pacco bila imenovana v nadzorni odbor.

»JUŽNI TIROL V ŠOLI«

Tako se glasi predavanje, ki ga je imel avstrijski podministr Gschnitzer 10. julija pred 300 učitelji severnega Tirola v Innsbrucku. Opozarjal jih je, da morajo skrbeti za to, da učencem ob vsaki priliki pokličejo v spomin rojake v Južnem Tirolu: tako, ko govore o nemški književnosti, ko predavajo o zemljepisu ali o zgodovini svoje dežele. Ves pouk mora iti za tem, da dijaki stalno mislijo na nemško manjšino v Italiji.

Gschnitzer je pri tem omenil, da se Avstrija v pogajanjih z Italijo »ne bo zadovoljila z malenkostnimi pravicami, ki bi jih Rim hotel priznati Južnim Tirolcem, temveč šla stvari do dna«. Če bi razgovori ne uspeli, bo Avstrija iskala pomoči v inozemstvu.

DOBILI SO SLUŽBE

Sovjetska vlada je odstavljenim voditeljem nakazala tele službe: Molotov bo zaposlen v zunanjem ministertvu kot izvedenec, Kaganovič bo postal ravnatelj neke tovarne, Šepilov vsučiliški profesor, Malenkova so pa poslali voditi neko elektrarno v vzhodni Kazakistan, ki leži v Aziji 3200 km daleč od Moskve.

Razume se, da jim bodo natančno gledali na prste, toda pod Stalinom bi bili gotovo obsojeni na smrt. Že v tem se vidi, kako se tudi v Rusiji razmere spreminjajo ter postajajo bolj človeške.

OKROŽNICA PIJA XII.

Papež je za stoletnico božje poti v Lurdu poslal okrožnico francoskim škofom, v kateri pravi, da je socialni in politični mir v svetu odvisen v prvi vrsti od morale ljudi. Dokler bodo vladali v ljudeh pohlep po denarju, težnja po uživanju, oboževanje lastnega telesa in sebičnost, se ne morejo pravično urediti družbene razmere. Socialno vprašanje je torej predvsem moralno vprašanje.

Pij XII. ima prav. Vse dotlej, dokler se človek ne bo sramoval izkoriščati sočloveka, bo vladala v svetu krivica in bo ostalo socialno vprašanje — nerešeno.

NOVICE

AGA KHAN

Vse svetovno časopisje piše te dni o Agi Mohamedu Khanu, ki je v 80. letu starosti umrl v Ženevi. Bil je daljni potomec Mohamedove hčerke Fatime in verski poglavar ločine izmaelitov, kateri pripada 80 milijonov ljudi. Rodil se je v Indiji in imel velik vpliv tudi v politiki.

Svoj čas je zagovarjal tesno prijateljstvo z Angleži in prišel zavoljo tega v spore z Nehrujem, ki je zahteval za Indijo državno neodvisnost. Po vojni je Aga Khan mnogo pripomogel, da so si mohamedanci Indije priborili lastno državo Pakistan. Aga spada med njene ustanovitelje.

Verniki so ga častili kot »boga na zemlji«, toda ta bog je bil pravi svetovnjak v fraku in cilindru ter imel 40 vil v najlepših letovišjih Evrope, kjer je tudi prebil večino življenja, daleč od svojih revnih verskih podložnikov. Ti so dajali svojemu »bogu« kot davek vsako leto toliko zlata, platine in draguljev, kolikor je sam — tehtal. Mož je pa bil precej težak, imel je približno 100 kg.

O svojih dohodkih je rekel: »Nisem prav bogat, imam komaj — dve milijardi na leto«. Za naslednika je imenoval svojega vnuka, ki je pa na srečo vernikov bolj suhe postave.

PO VROČINI — NEVIHTE

Po neznosni vročini, ki je okrog 14 dni mučila vso Evropo, so konec prejšnjega tedna povsod nastale hude nevihte. V severni in srednji Italiji je močno klestila tudi toča ter povzročila ogromno škodo v poljedelstvu. V okolici Parme so zrna toče bila debela kot pomaranče ter tehtala 15 dkg. Toča je padala s tako silo, da je razbijala šipe in strešno opeko. V neki vasi je strela treščila v sobo, kjer je spal čuvaj, švignila skozi žimnico ter mu sežgala posteljo. Mož se je seveda prestrašil, a je ostal nepoškodovan.

Hude nevihte so bile tudi na Tržaškem, a do sedaj ni slišati, da bi bile povzročile kako večjo škodo.

IZDATKI ZA VOJSKO

Rimska poslanska zbornica preučuje proračun za vojsko, ki predvideva 572 milijard stroškov, se pravi za 55 milijard več kot lani. Povišek gre v prvi vrsti za atomsko orožje.

Če bi se velesile sporazumele, da je treba začeti s splošnim razoroževanjem, bi se izdatki nemudoma občutno znižali. Zasedanje v Londonu se torej ne tiče samo diplomatov, temveč tudi žepa slehernega davkoplačevalca.

NOVO PRISTANIŠČE V KOPRU

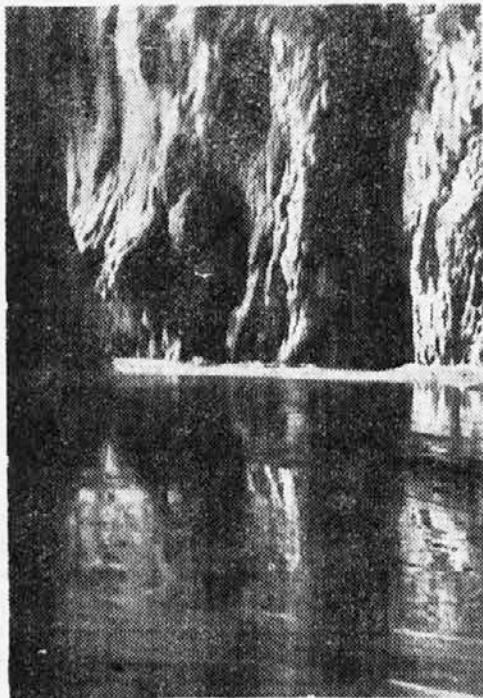
Prejšnji teden so v Kopru začeli graditi novo pristanišče. Računajo, da bo do jeseni leta 1958 dovršenih že 135 m pristaniške obale, ob kateri bo lahko pristajala 10-tisočtonska prekoceanska ladja.

BREZPOSELNOST

Ministrstvo za javna dela je objavilo podatke, iz katerih izhaja, da je število brezposelnih naraslo v primeru z lanskim letom za 24 tisoč. Vseh brezposelnih je v Italiji nekaj nad 1 milijon. Neprimerno težji je položaj na Tržaškem, kjer je brezposelnih razmeroma dvakrat toliko kot v ostali državi.

DOHODKI DRŽAVNIH POGLAVARJEV

V ameriški reviji Life beremo, da prejema Eisenhower v primeru z evropskimi kralji precej nizko plačo, to je 100 tisoč dolarjev ali približno 63 milijonov lir na leto. Angleška Elizabeta II dobi trinajstkrat toliko, to je 1 milijon in 300 tisoč dolarjev, vsa kraljevska družina skupaj pa 4 milijone in 300 tisoč. Nizozemska kraljica Julijana prejema štirikrat, švedski kralj Gustav osemkrat toliko kot Eisenhower. Gustav zasluži poleg tega še 10 tisoč dolarjev na leto s prodajo cvetic iz svojih vrtov.



Skocjanska jama

ŠOLA ZA ODRASLE

V Bonnu na Nemškem so odprli šolo, v kateri se starši uče otroških iger. Tu se držijo načela, da morajo roditelji seznanjati otroke samo s pametnimi in koristnimi razvedrili.

DOLGA KOT PREKLA

Med najdaljše ženske na svetu sodi danes Katja van Dyck iz Nizozemske, ki meri 2 m in 43 cm. Še višja je pa nekoč bila Nemka Marianna Wyde, merila je 2 m in 55 cm.

KORISTEN IZUM

V Ameriki so izdelali posebno zaščitna očala za trudne vozače avtomobilov. Če zadremajo, jih že po nekaj sekundah prebudi električen zvonec, ki je v zvezi z naočniki.

PROSTA VOŽNJA DO SMRTI

Med vožnjo v letalu izraelske družbe El-Al je gospa Fangit povila zdravo deklenco Brigito. V spomin na redek dogodek je podjetje darovalo punčki dosmrtno brezplačno vozovnico za vse njegove letalske proge.

NISO ŠE VIDELI BELCA

V sredini Avstralije so člani neke odprave odkrili doslej neznanu pleme, ki ni še nikoli videlo belokožega človeka. Njihova obleka sestoji iz verižice, ki jo nosijo okoli vratu, in iz tenkega pasu okoli ledij. Hranijo se z divjačino, podganami in kuščaricami.

SVOJEVRSTEN PRVAK

Med pivci čaja je nekak rekorder Avstralec Jakob Heemskeerk v Melbournu, ki ga dnevno popije 90 skodelic. Zanimivo bi bilo dognati, kdo zvrne v teh pasjih dneh pri nas po grlu največ kraške črnine. Bogvedi, kje se skriva naš prvak terana.

Po svetu

ŽENSKA OBLAST

Ob eritrejski obali Rdečega morja živi majhno arabsko pleme Rašaidov, kjer imajo vso oblast ženske. Do moči so prišle pred sto leti, ko si je neko sosednje pleme prisvojilo najboljše pašnike. Ženske so se nad strahopetnimi možmi tako razjezile, da so jim morali s prisego na koran prepustiti vso oblast. Samo ženske smejo nositi orožje. Može si zberejo one same in plačajo za krepkega družeta po 20 kamel. Ko odjezdijo boljše polovice na rop ali boj, morajo možje v šotorih negovati otroke in prati. Kadar ženska rodi, njene tovarišice močno premlatijo tudi moža, češ naj še on poskusi malo porodnih bolečin. Če se kaj brani, ga žena kar spodi in si gre kupiti drugega.

Podobna državnica je tudi sredi Arabije v oazi Muhlaf. Nad 600 podložniki ne vlada stari kalif Barda, ampak njegova mlada žena. Ta je organizirala ženski konjeniški oddelek. Otvorila je tudi šolo za ženske, da se izobrazijo. Za moške je ni treba, ker morajo opravljati le domača dela ali pa počivajo v senci palm in prosijo Alaha, naj da ženam moči. V tej vlogi se čutijo kar zadovoljne.

Obstoji pa še tretja država Amaconk, in sicer na otoku San Blas ob obali Paname. Tu živi pod žensko nadvlado 15.000 Indijancev, ki pridelujejo precej kokosovih orehov. Vsi so obvezani k skupnemu delu; garati pa morajo precej, ker jih ženske nadzorujejo.

Pri tem rodu si tudi deklice samo izbere fanta. Privede ga v kočjo, kjer gospodari mati. Tudi družinsko ime nosi po ženi. Kaditi ne sme, to je dovoljeno samo ženskam, prav tako ne sme piti žganja. Moškim dovolijo žganje in tobak, če so posebno pridni. Kadar se moža naveličajo, vržejo njegove cape pred prag in mora prav hitro zginiti. Kljub vsemu pa možem niti na misel ne pride, da bi s silo spremenili svojo usodo.

Kaj hoče novi gospodar Sovjetske zveze?

(Nadaljevanje s 1. strani)

vati, da slepo ubogajo kot za carizma in pokojnega Stalina. Treba jim je dati mnogo več svobode, kot so jih imeli v prejšnjih časih.

Isto velja seveda tudi za zavezniške, doslej podložniške države v inozemstvu. Tudi njim ne more Moskva več tako ukazovati, kot je

bilo mogoče pod Stalinom. Dovoliti jim je treba več samostojnosti. Ideja svobode se pač malo po malem uveljavlja in zmaga po vsem svetu. Če tega ne bo upošteval Hruščev, bo padel in na njegovo mesto bodo prišli novi ljudje, ki bodo vodili politiko Rusije v skladu z neizbežnim razvojem družbe današnje zgodovinske dobe.

Dopisi s Tržaškega

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET

Potem ko je tržaški mestni svet z večino glasov odbil znani priziv predstavnikov liste »Trst Tržačanom!«, so na naslednjih sejah odborniki prebrali poročila o proračunu posameznih oddelkov. Iz teh poročil pa si ne moremo ustvariti jasne slike o celotnem proračunu občine, ker bodo med razpravo gotovo nastale večje spremembe. Toda danes že lahko poročamo, da bo konec tega leta znašal občinski primanjkljaj nad 4 milijarde lir, čeprav znaša obdavčljivost posameznega prebivalca 14.500 lir letno, se pravi 1.500 lir več kot lani.

V torek smo slišali poročilo odbornika za šolstvo, ki je dejal, da so v zadnjih letih otvorili v tržaški občini 136 novih učilnic, 78 pa jih je na tem, da jih dokončajo. Računajo, da bi lažje šole potrebovale še 441 učilnic, slovenske pa 29. O telovadnici za naše šole pri Sv. Ivanu je poročevalec izjavil, da mora gradbene načrte še odobriti ministrstvo v Rimu. Za to delo je določenih 50 milijonov.

OPČINE

V skoraj vseh važnejših vaseh na Tržaškem so v zadnjih letih zgradili avtobusne čakalnice, tako da potnikom ni treba pozimi zmrzovati in se poleti peči na soncu, preden vstopijo na avtobus. Čakalnice vidiš po vaseh dolinske, repentaborske in ostalih podeželskih občin, le mestni upravi ni še doslej prišlo na um, da bi slične zgradbice sezidala tudi v velikih naseljih, kot Bazovica, Opčine, Prosek itd, ki spadajo v njeno območje.

Avtobusna čakalnica je predvsem potrebna na Opčinah, saj od tu gredo mnogi avtobusi v vse bližnje kraške vasi. Naše občinske svetovalce prosimo, naj se resno zavzamejo za to vprašanje ter naj ga sprožijo na eni prihodnjih sej mestnega sveta. Predlagamo, da bi se za Opence čakalnica postavila v Narodni ulici, kjer se cesta odcepi proti Bazovici. Na tem mestu pozimi čakajo tudi številni otroci, ki obiskujejo tukajšnji industrijski tečaj.

BORŠT

Zadnji dan junija se je v Borštu zaključil gospodinjski tečaj za žene in dekleta, ki so ga pripravile naše šolske sestre. Trajal je šest tednov in udeležilo se ga je nad 40 oseb. Pouk je bil razporejen tako, da so ga lahko obiskovale tudi žene in dekleta, ki so zaposlene v mestu. Bili sta dve izmenitvi: prva od 14. do 19. ure, druga pa od 21. do 2. ure po polnoči. Veliko število udeleženk dokazuje, da se naš ženski svet zaveda važnosti, ki ga ima umno gospodinjstvo v vsaki družini. Da bi se v tej stroki izpopolnile, so naše žene in dekleta žrtvovala mnogo prostih ur in nekatere celo precej spanja.

Tečaj je vodila sestra Gonzaga s Koroškega. Vsaka udeleženka je za vpisnino plačala okrog tisoč lir ter prinesla s seboj vse, kar je bilo potrebno za kuhanje. Ob zaključku tečaja so nas udeleženke presenetile z lepo prireditvijo, združeno z ono otroškega vrta, ki ga tudi požrtvovalno vodijo šolske sestre.

Ta dan je bila tudi razstava kuharskih izdelkov, iz katerih smo spoznali, da je tečaj odlično uspel.

Vse udeleženke so zelo hvaležne šolskim sestram za pouk, ki so jim ga tako požrtvovalno posredovale. Želeti bi bilo, da bi podobne tečaje priredili tudi po drugih slovenskih vaseh.

Posebna zahvala naj gre tudi sestri Mameriti, ki je zares vzorno skrbela za kuhinjo.

PREHOD PRI ŠKOFIJAH

V eni zadnjih številkih smo pisali o razmerah na obmejnem prehodu pri Škofijah, kjer dnevno prestopa mejo ogromno število ljudi s Tržaškega in iz Istre. Dogaja se, da je zlasti ob prihodu avtobusov velik naval oseb, ki morajo v vrstah potrpežljivo čakati na žigosanje prepustnic. To povzroča veliko zgubo dragocenega časa in zato smo zadnjič dali nekaj nasvetov, da bi se olajšal potnikom prestop meje. Razmere so se v zadnjem času še poslabšale, ker prihajajo v Istro številni tujci, ki seveda imajo prednost pred potniki s prepustnicami. Tujcem poberejo potne liste kar v avtobusu in jih nato pregledujejo isti ljudje, ki navadno imajo posla s prepustnicami. Zato morajo domačini dolgo čakati, preden lahko gredo čez mejo.

Vprašanje je važno in bi ga morala obmejna oblastva enkrat skupno preučiti in najti zadovoljivo rešitev.

Tudi avtobusne zveze so še vedno zelo pomanjkljive. Avtobusi so zlasti ob nedeljah in praznikih nabito polni in mnogi potniki sploh ne morejo vstopiti vanje. Nujno je zato potrebno, da se pomnoži število avtobusov, ki vzdržujejo zvezo med Trstom in Istro.

PROSEK

Prejšnji teden je tržaški mestni svet odobrila 10 milijonov lir prispevka družbi Telve,

da ojači telefonsko omrežje v Sv. Križu, na Proseku in Kontovelu. Predvidevajo, da bodo dela izvršena še to jesen. Tega sklepa so veseli predvsem obrtniki, gostilničarji in tudi nekateri zasebniki, ki si bodo lahko z majhnimi stroški napeljali telefon v svoje domove.

LONJER

Vsi prebivalci naše vasi so z veseljem sprejeli vest, da je tržaški občinski svet proglasil lonjersko avtobusno progno za mestno. Cene voznih listkov se bodo tako izenačile z onimi na mestnih progah.

OMEJITEV BRZINE

Zaradi pogostih prometnih nesreč, ki se dogajajo v našem mestu, je tržaška občina prosila pristojno ministrstvo, naj ji dovoli omejiti brzino vozil na najnevarnejših ulicah. V poštev pride predvsem cesta od železniške postaje do Miramara, po kateri bodo avtomobili smeli voziti največ 50 km na uro.

NOVA TOVARNA

Te dni je izšel odlok predsednika republike, ki dovoljuje zidavo nove tobačne tovarne v Žavljah. Delo bo stalo 6 milijard lir in bo izvršeno v dveh letih. V novi tovarni bo zaposlenih približno tisoč oseb, ki bodo dnevno proizvedle 25 milijonov cigaret.

OBMEJNI PROMET

Prejšnji mesec se je obmejni promet na Tržaškem spet povečal. Z avtobusi in s parniki je prekoračilo mejo 34.287 oseb, se pravi skoraj 4 tisoč več kot v maju. Italijanski avtobusi in parniki so prepeljali 17.780 potnikov, jugoslovanski pa 16.507.

K temu številu pa moramo dodati še osebe, ki so šle čez mejo z lastnimi prevoznimi sredstvi ali peš. Največ prehodov so zabeležili pri Škofijah.

Nekaj, kar je treba odpraviti

Kdor se te dni ustavi v Sosljanu in se poda peš po cesti do Devina, ima prilliko srečati precej tujcev. Povečini so mladi avstrijski ali nemški fantje in dekleta, ki ob naši obali prebijejo po največ 14 dni dopusta ter se nato ožgani od sonca vrnejo v rojstne kraje. Ti ljudje seveda nimajo toliko denarja, da bi živeli v hotelih. Zato si povečini pomagajo tako, da počitnice prebijejo v prosti naravi — pod šotori. Nekaj takih je nastanjenih tudi v sosljanskem šolskem poslopju, ki jim ga je odstopila občinska uprava ter jim obenem po ugodni ceni poskrbela hrano.

Mladi Avstrijci in Nemci ne čepijo vse dni ob morju, temveč izkoristijo proste dni, da spoznajo tudi našo bližnjo in daljno okolico ter njene zanimivosti. Obenem imajo priliko, da se seznanijo s tujimi narodi, z njihovimi navadami ter običaji. Priznati moramo, da so v tem pogledu mnogo naprednejši od naše mladine, ki v veliki večini ni še pomodila nosu čez prag svoje ožje domačije.

Poklicni lenuhi

Namesto da bi se naša mladina od njih nekaj naučila, občudovala njihovo neverjetno podjetnost in iznajdljivost, se na žalost dogaja nekaj, kar smo v vesti dolžni danes ožigosati.

Če greš proti večeru mimo krajev, kjer so nastanjeni mladi tujci, boš brž opazil skupinice polizanih in spočitih 16-do 20-letnih domačih fantalinov, ki kot psički vohajo za mladimi dekletmi. Pri svojem poslu so tako vztrajni, da so sposobni več dni zaporedoma čakati do zgodnjih jutranjih ur, dokler se ne sprijaznijo s kakim dekletom. Medtem ko njihovi starši garajo ves božji dan, da jih prežive, ti lenuhi prespijo vse dopoldneve ter vstajajo šele h kosilu. Tako so že otopeli, da jim ni več mar niti za svojo bodočnost niti za svojo fantovsko čast. Postalni so prave pijavke, živeče na račun bližnjega.

Človek se pri vsem tem upravičeno sprašuje, kaj bo s tako mladino. Kaj bo na primer z 20-letnim fantom, ki se ob belem dnevu objet z mlado Avstrijko brezskrbno sprehaja po cesti, medtem ko vsi vedo, da njegova družina čestokrat nima niti prgišča moke za polento? In kaj delajo starši?

Kar ti ljudje počenjajo, presega vse meje dostojnosti ter je obenem vnebovpajoča krivica do vseh tistih številnih mladincev in mladink, ki se v tovarnah, v učilnicah ali na polju trudijo za boljšo bodočnost družbe.

Dolžnost vsakega poštenega fanta in dekleta je zato, da se teh lenuhov izogiba ter jim da čutiti, kako jih globoko prezira in pomi-luje.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

IZ SV. PETRA SLOVENOV

Ob vasi Azli teče reka Aborna, onkraj katere se nahajajo, kakor je znano, vse naše njive in travniki. Ko je reka suha, prehod čez njo ni težak. Toda če naraste, klar se dogaja posebno ob spomladanskem deževju, se moramo posluževati oddaljenega mostu, da pridemo do svojih njiv. Svoj čas je bil v bližini vasi most, ki ga je pa razjedel zob časa in je strohnel.

Pred dnevi smo zvedeli, da bo Kmetijsko nadzorništvo dalo v kratkem zgraditi nov most, čez katerega bodo lahko vozili tudi tovorniki. Naši kmetovalci komaj čakajo, da se to javno delo čimprej izvede.

TAVORJANA

Pred kratkim se je v naši vasi pojavil razkošen avtomobil znamke Alfa Romeo, v katerem so se vozili štiri imenitni gospodje. Kmalu smo zvedeli, da je bil med njimi tudi neki poslanec iz Vidma. Sprehajali so se po vasi in končno zavili v gostilno. Koj smo spoznali, da so gospodje prišli preučevati javne potrebe naše vasi, tako da nam bodo pri bližajočih se državnobourških volitvah lahko obljubljali razna javna dela.

Če so imeli odprte oči, so lahko videli, da imamo veliko potreb. Cesta, ki pelje iz Njivice v našo vas, je vsa razrita. Če ne bo nihče čimprej poskrbel za popravilo, ne bo več mogoče po njej voziti. Slabo vreme in majske hude ure so nam uničile več ko polovico pridelkov. Gospodje so gotovo tudi videli veliko javo, kjer so pred enim letom popolnoma ukimili delo, zaradi česar je prišlo ob vsakdanji kruh 140 delavcev. Namesto da bi javo razširili in v njej zaposlili še več ljudi, so jo zaprli.

Če imajo furlanski poslanci kaj moči v Rimu, naj posredujejo, da bodo naši ljudje spet imeli delo na domačih tleh.

Lahko bi našli še druge potrebe, a vsi domačini bi bili zadovoljni, če bi se izpolnile vsaj tiste obljube, ki smo jih prejeli ob zadnjih volitvah.

IZ DREKE

Nismo še pozabili smrti Jožefa Matevčiča iz Gorenjega Trbulja, o kateri smo poročali pred kratkim, ko se je njegovemu grobu v tujini pridružil nov.

V reki Meuse pri Seraingu v Belgiji je utonil 38-letni Angel Juš iz Zavria pri Štoblanku. Pokojnik je delal v rudniku. Naj mu bo lahka tuja zemlja in naj mu sveti večna luč. Sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

Ravno smo to napisali, ko je prišel glas še o drugi smrtni nesreči v tujini. Gre za 17-letnega Guerina Dominija iz Petjaha. Mladenič se je pred 5 leti izselil v Argentino s svojimi starši in brati. Tedaj mu je bilo 12 let. Kmalu po prihodu v tuji svet, je oče hudo zbolel in fantek se je moral oprijeti trdega dela, da je mogla družina živeti in se je oče lahko zdravil. Vsak dan se je z železnico vozil na delo več kilometrov daleč. Neka večera je bil vlak nabito poln in zato je moral stati na stopnicah ter se držati za vrata. Nenadoma je zgubil ravnotežje in zadel s tako silo ob steber železniške proge, da je na mestu umrl.

Smrt je pretresla vso njegovo rodno vas in okolico. Vsi žalujejo z družino, ki je v kruti borbi za vsakdanji kruh zgubila mladega sina.

IZ RAJBLJA

Naslednji dopis smo prejeli prejšnji teden, a ga zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti:

Smrtna nesreča mladeniča Valerija Marasija in večdnevna stavka naših rudarjev sta, kakor upamo, vendar obrodili nekaj sadu. Ravnateljstvo rudnika se je končno zganilo in poslalo k nam nadzornika ing. Depangerja. Ta ima nalogo, da ugotovi, ali so varnostne naprave v rudniku zares pomanjkljive. Rajbeljsko delavstvo se je trajno pritoževalo in večkrat tudi stavkalo, češ da ni dovolj poskrbljeno za varnost v rudniku. Inženir je zaslišal vse osebe, ki imajo kako odgovorno mesto med delavci, kakor tudi

upravitelje rudnika. Delavski zastopniki so nalili nadzorniku čistega vina.

Krivda uprave je zlasti v tem, da je odstranila iz rudnika delavce strokovnjake, ki bi morali nadzorovati trdnost opornikov in drugih varnostnih naprav. Te delavce je uprava lani odstranila. Tako so ostali v rudniku le mlajši nadzorniki, ki jim manjka za to delo potrebno izkustvo. Le en primer: Do lani je bil v neki skupini za preddelavca Slovenec s Predila, izkušen rudar, star 56 let, ki je bil na tem mestu že 20 let. Ta je opozoril upravitelja svojega oddelka, da je kopanje nevarno in da ni mogoče dobiti toliko rude, kot jo zahtevajo. Njegov predstojnik ga je pa nahrulil in prestavil. Na njegovo mesto je postavil mladega delavca Italijana. Toda čez noč se je v rovu usulo za pet tisoč vagonov materiala, ki so ga nato morali tri mesece odvažati.

Inženirju Depangerju smo tudi povedali, da se mnogi delavci, zlasti Slovenci, zapostavljajo, čeprav so med najboljšimi v rudniku.

Tu je pa najnovejši dopis:

Naši rudarji so zopet izredno vznemirjeni. Saj nas je v ponedeljek preteklega tedna kot strela zadela vest, da bo rudniška uprava odpustila z dela 50 rudarjev.

Lanskega decembra se je število zaposlenih zmanjšalo za 120 oseb; zaradi novega načina kopanja rude je tedaj ravnateljstvo zaposlilo nekatere delavce na prostem. Sedaj pa nameravajo odpustiti vseh 50 delavcev, ki so zaposleni na prostem. Proti tej nameri je delavstvo takoj upravičeno protestiralo, saj hoče uprava brez vsakega utemeljenega razloga zmanjšati še tako premajhno število delavcev. Predstavniki sindikatov so v četrtek obiskali naš rudnik, da se domenijo z delavci o stavki, ki jo nameravajo proglasiti, če uprava rudnika ne odstopi od svoje namere.

Vesti, ki prihajajo iz Rajblja, dokazujejo, da uprava rudnika ni sposobna vzpostaviti med seboj in delavstvom takih odnosov, kakor jih zahtevata socialni čut in pravičnost naše dobe.

vedovali kot velikansko novico, da sta junija meseca 1857 stavila v Trstu dva mesarja, ko bo z vozom in s konji prej prišel v Ljubljano. Stavila sta 100 goldinarjev, vsak svoj voz in konja. Prvi je imel vprežena dva konja v voz. Drugi je pa dirjal s samcem in vozom na dve kolesi. Pred »veliko lokando« v Trstu je vse zijalo za brdakoma, ko sta se zaprašila po cesti. Konec stave je bil ta, da je prvi mesar z dvema konjema pridirkal v Ljubljano v šestih urah in 20 minutah. Kmalu za njim jo je prikuril še drugi sotrpni; toda zgubil je stavo, konja mu pa že tako ni bilo treba izročiti, ker se je žival od napora zgrudila in poginila.

Tako so torej zvedeli, da je iz Trsta do Ljubljane šest ur in pol hitre (konjske) vožnje, po tedanji meri malo manj kot devetnajst nemških milj.

Železna cesta

Ker se je pomen tržaškega pristanišča za vso monarhijo vedno bolj upošteval, je že trgovinski minister Bruck začel misliti, da bi se zgradila proga z Dunaja čez Semering (Semernik) do Ljubljane.

(Dalje)

Pred 100 leti

Leta 1719. so po tržaški cesti že začeli potovati z biči postavni vozniki; ponosno so stopali ob natovorjenih nizkih in širokih vozovih na štirih debelih kolesih. Imenovali so jih »parizarje«, ki so takrat bili na cesti to, kar je danes kamion ali tovornik. Panizarje so vlekli močni, debeli konji »penegeve«, obrzdani s položeno usnjato vprego, polno medeninastih okroglih plošč.

Vozniška romantika je bila nekaj posebnega.

Ob »furmanskih« obcestnih krémah so stale prostorne lope, da so parizarje in tovor brez izpreganja kar noter zapeljali. V teh gostilnah je bilo na kupe veselja, mešetarije in kupčije. »Furmanske oštarije« vidiš še pri Fructičih in po vseh obcestnih vaseh, posebno koder je cesta zavila navkreber ali se je ustavila pod klancem. Navzgor so namreč pripravili še po dva konja. Temu so rekli »pušpan« (polkvečeno iz nemškega Vor-

spann, pripraga). Medtem ko so pripravljali, so se seve ustavljali in črnina je tekla iz bokalov. Na oni strani rebra je pa bilo treba spet izpreči, se pogoditi in spet zaliti. Tako je cvetela krémarijeva obrt. »Furmani« so bili upoštevani fantje, vedno s šopkom in rožmarinom za klobukom. Postavljali so se, kot da je svet njihov, čeprav so kar po cele tedne vozarili od morja do Ljubljane. Poleg furmanske obrti so v dobi velikih cest dobro služili tudi kolarji in usnjariji, obrti, ki so danes že skoro zamrle.

Karel VI. v Trstu

Na ta način sta po tržaški cesti tekla življenje in denar. Leta 1728 so jo končali in sam cesar »Karl VI.« (tako pišejo »Novice«) jo je otvoril in se je pripeljal iz Ljubljane v Trst v kočiji s šesterimi konji.

V tistih časih, ko so parizarji počasi škripali po cestah, se je ljudem zdelo iz Trsta v Ljubljano neznansko daleč. Zato so si pripo-

5

Za
naše
naimlašeČud
ež
ni
otok

KO SO SE ZBUDILI, JE STALO SONCE ŽE VISOKO NA NEBU.



KJE NEKI SMO? TAKEGA RASTLINŠTVA NIGEM VIDEL SE NIKJER. POGLEJ TE JAGODE!



PRAV IMAG. RAD BI VEDEL, ČE SO UŽITNE.

JAGODE? BAHH!

KAJ - BAH!? ZATE JAGODE NIŠO DOVOLJ DOBRE? TI BI RAJE PARIKI ZREZEK, KAJ?!



TAKO JE! PEČENKO SI ŽELIM IN POISKAL SI JO BOM!

HEJ, SLIŠITA?! GORJAČO MI DAJA! BRZ! MEGO SEM ODKRIL!!



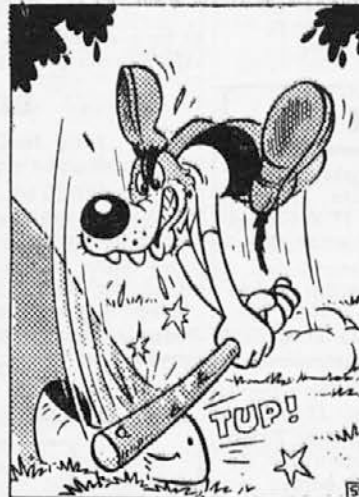
KAKŠNO MEGO? KJE!?

POD TEM GRICEM... JO VIDITA? SAMO BUTICO MOLI IZ BRLOGA!



KAKŠNA ŽIVAL NEKI JE? TAKE GLAVE NISEM SE VIDEL NE V NARAVI NE V KNJIGAH.

TO NI VAŽNO! PRAV VELIKA NE MORE BITI, ČE JE LAHKO ZIEZLA V TISTOLE LUKNJO. DO GLAVI JO KREŠNEM, BOSTA VIDELA, KAKŠNA TEČENKA SE DA IZ NJE PRIPRAVITI...



TUP!

ŽIVAL JE ODPRLA OČI...

HEJ, KAJ JE TO? KAJ JE TA GORJAČA IZ GUME? VOLA BI UBIL, TA PA... TO JE NEGRAMNOST!



NA, NA, TI ŽE POKAZEM! JAZ SEM LAČEN IN HOČEM MEGO!

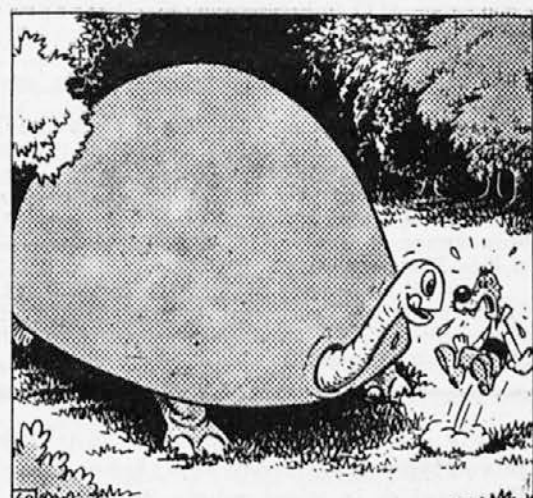


BEŽI, LAKOTNIK, ZBUDILA SE JE!

BEŽITA?! PRAV KAR BEŽITA! JO BOM ŽE SAM UGNAL POŠAST KOŠČENO! KO BI LE KAKO OROŽJE IMEL PRI SEBI...



NO, NO, KAJ PA JE ZDAJ?! POTREB?! ZEMLJA SE MAJE.



Zaroka ob jezeru

11

»Kako pametno«, si je mislila Gabi in mu je prav hladno podala desnico. »Prav lepa hvala, gospod Novič, upam, da nas kdaj pozneje še obiščete.«

Mladenič se je znašel pred vrati, še preden se je zavedel, da je bil notri.

Gabi je spet tekla v kuhinjo in je vsa iz sebe stresla služkinjo za ramena: »Kaj je pravzaprav z Vitom?«

Ženica je pri ognjišču askrbljeno zmajala z rameni: »Kaj jaz vem! Pred petimi minutami je zdiral mimo mene, kot da bi imel vruga za petami.«

Gabi se je komaj obvladala, da je ostala mirna. Dala je služkinji nekaj navodil za mater. Sama je pa imela druge skrbi. Ogrnila je dežni plašč in jo odkurila iz hiše. Novič se je pravkar pripravljval, da sede v avto. Gabi ga je ugledala in je planila k njemu:

Gospod Novič, ali se hočete peljati z menoj v mesto?«
Mladenič si ni dal dvakrat reči.

Miho je zbudilo ropotanje motorja. Z dolgimi nogami je bingljal s postelje in iskal copate. Premišljal je, kaj se je sinoči pripetilo. Previdno je odprl vrata in pogledal ven. Slišal je, da služkinja telefonira materi. Čudno se mu je zdelo, zato je prisluhnil: »Da, gospa, nekaj strašnega je«, je slišal, »najbolje bo, če sami pridete domov!«

Previdno je spet zaprl vrata.

Čez dobro uro se je Eda že vrnila in je poizvedovala v kuhinji pri zvesti duši.

»Ah, Ana, kako se bo vse to končalo?«

»Hudo bo!« Ana je bila tudi sama prepričana, da bo tako. »Najprej sta zginila Vito in Gabi, zdaj je še gospod Mihael odpovedal koncert.«

»Kaj je odpovedal?«

»Gospod Mihael svoj koncert!« je ponovila Ana. »Kaj niste še tega vedeli, gospa?« Eda si je pokrila obraz.

»Ne, saj to je neverjetno. Jaz pa tu stojim in strmim — takoj moram k njemu.« Stekla je proti njegovi sobi. »Mihael, Mihael!« Sobna vrata so bila zaklenjena. Pogledala je skozi ključavnico. Ključ je tičal na notranji strani. Eda je stresla kljuko. »Mihael,

TEDENSKI KOLEDARČEK

21. julija, nedelja: Prakseda, Danijel
 22. julija, ponedeljek: Marija Magd.
 23. julija, torek: Apolinarij, Romula
 24. julija, sredo: Kristina, Viktor
 25. julija, petek: Ana m. M., Valens
 27. julija, sobota: Natalija, Sergij

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 17. julija 1957 si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	621—624 lir
avstrijski šiling	23,75—24,30 lir
100 dinarjev	92—97 lir
100 francoskih frankov	149—153 lir
funt šterling	1670—1710 lir
nemško marko	146—148 lir
pesos	12—15 lir
švicarski frank	145—146 lir
zlato	708—710 lir
napoleon	4900—5000 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 21. julija, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 12.00 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Slovenski zbori; 18.30 Mladina pred mikrofonom; 20.30 Belini: »Puritanci«, opera v 4 dejanjih.

Ponedeljek, 22. julija, ob: 12.00 O pravilni prehrani; 12.55 Priljubljene melodije; 18.00 Vivaldi: Koncert v A-duru; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Znanost in tehnika; 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti; 22.15 Rachmaninov: Otok smrti.

Torek, 23. julija, ob: 12.00 Pisani svet; 13.30 Glasba po željah; 19.15 Zdravniški vedež; 20.30 Pestra operna glasba; 21.00 Ivan Cankar: »Romantične duše«, komedija v 3 dej. Igrajo člani Rad. odra.

Sreda, 24. julija, ob: 12.00 Izvor in gojenje okrasnih rastlin; 13.30 Priljubljena glasba; 19.15 Kako so nekoč živeli otroci?; 21.00 Obletnica tedna; 21.15 Musorgski-Soštkovič: Izbor iz opere: »Boris Godunov«; 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti.

Četrtek, 25. julija, ob: 12.00 Potovanje po Italiji; 18.00 Berlioz: Romeo in Julija, simfonija; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Dramatizirana zgodba — Duilio Saveri: »Kateri izmed treh?« - 5. zgodba: »Kraljica Palauških otokov«. Igrajo člani Rad. odra; 22.00 Nove knjige in izdaje; 22.15 Skladbe Tommasinija in Pick Mangiagallija.

Petek, 26. julija, ob: 12.00 Zivljenja in usode; 13.30 Glasba po željah; 19.15 Zena in dom; 20.30 Pestra operna glasba; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 22.00 Večerni pomenki.

Sobota, 27. julija, ob: 12.00 Po tržaški okolici; 12.55 Slovenski motivi; 16.00 Radijska univerza; 18.30 Oddaja za najmlajše — Antonija Curk: »Ljudmila, vezirjeva mati«, 3. in zaključni del. Igrajo člani Radijskega odra; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 Radovan Gobec: »Planinska rožar«, opereta v 3. dejanjih.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 385: V trgovini je več krmnih mešanice za perutnino. Katera je najbolj priporočljiva?

Odgovor: V povojnih letih se je v Italiji zelo razvila industrija krme. Vseh podjetij, ki se s tem ukvarjajo, je mnogo več kot 100. Nekatere izdelujejo krmne mešanice samo za eno vrsto živali, mino-

SLOVENSKA PROSVETA V TRSTU

vabi vse tržaške in goriške Slovence na šesti

SLOVENSKI TABOR

ki bo v nedeljo, 21. julija, na Repentabru pred cerkvijo. Glavna točka programa je velika igra s petjem:

DESETI BRAT

Napisal: Josip Jurčič Režija: prof. Jože Peterlin
 Igra se odigrava v polpreteklem času na Slovenskem

ZACETEK PREDSTAVE OB 16.30

Repentabor vabi tudi letos vse zavedne Slovence na skupni prosvetni praznik. Če kdaj, potem potrebujemo danes poguma. Tega pa bomo dobili, če nas bo mnogo, mnogo združenih. Tako bodo videli tudi drugi, da še živimo. Zato vsi prisrčno vabljeni!

Redne avtobusne zveze. Po možnosti pa pojdemo z dopoldne od doma, saj bo to zelo lep izlet. Postregli bomo tudi s hladno pijačo



TOVARNA

Princicè

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t. d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

ge pa za več vrst. Podjetja, ki izdelujejo mešanice samo za perutnino, je nad 50. Zato je popolnoma nemogoče, da bi dali pravi odgovor na Vaše vprašanje.

ŽENSKI KOTIČEK

NEKAJ O POTENJU

Nekateri mislijo, da je znojenje samo neprijetno, ker ti pokvari obleko in povzroča druge nevšečnosti. Pri tem pozabljajo na veliko nalogo, ki jo s potenjem opravlja telo. Organizem, ki bi se ne potil, ne bi mogel živeti. S potenjem ureja svojo temperaturo. Znoj dobi slab vonj šele tedaj, ko pride na površje kože in se spoji s kisikom. V potu izumrjo vsi strupi, ki se nabirajo na koži in v telesu. Resnična je torej trditev, da so ljudje, ki se pogosto pote, bolj zdravi od tistih, ki se ne znojijo. Ker pa je potenje obraza neprijetno, je dobro, da se dnevno umivaš s kakim dobrim medicinskim milom, ki ti kožo posuši. Tudi kumarična voda je zelo dobra. Če se prekomerno potiš, umivaj se pogostoma najprej v vroči vodi, nato se izperi v mrzli. Vsak drug način lahko škodi. Noge si umivaj s salicilnim milom.

DROBNI NASVETI

— Obložene kruhke, ki so ostali, zavij v celofan ali pergament, vse skupaj pa v ožeto krpo, ki si jo prej namočila v vodi.

— Barve na preprogi osvežiš, če po stepanju preprogo okrtiš s slano vodo, ki si ji dodala nekaj limoninega soka.

— Preveč slanim jedem lahko dodamo nekoliko sladkorja ali pa nekoliko na liste narezanega surovega krompirja, ki vsrka odvečno sol.

Naš recepti

OREHOVE KEPICE

Vzemi tri zvrhane žlice stolčenega sladkorja in dve pesti zmletih orhovitih jedrc in to prav dobro mešaj z enim jajčnim beljakom. Čim dalje mešaš, tem bolj narašča. Pomaži pekačo z mastjo in polgaj nanjo majhne kupčke (za velikost debelega oreha) ter jih speci, a ne v prevroči pečici.

NOVI DOKTOR

Na vseučilišču v Trstu je pred kratkim diplomiral iz pravnih ved g. Bogdan Berdon, neodvisni občinski svetovalec v Dolini. Novemu doktorju iskreno čestitamo.

Izdaja Konzorcij Novega lista
 Odgovorni urednik Drago Legiša
 Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
 Telefon 29-477

slišiš?» je vsa v trepetu šepetala. Skozi ključavnico mu je prigovarjala: »Mihael, saj dobro vem, kako ti je pri sre. Toda bodi mož! Premagaj se in stisni zobel.« Zasišla je Mihov glas: »Če mi hočeš ustreci, te prosim, počakaj. Brž se bom oblekel.«

Edi se je odvalil kamen s srca.

* * *

Debele kaplje dežja so pljuscale po razbutkanem Volčjem jezru. »Kislo vreme«, je godrnjal Tomo Vrbič in pihal oblake dima iz svoje pipe. Čoln, v katerem je sedel, se je močno gugal.

»Halo!« Tomo se je nevoljen obrnil. Na travniku tik jezera je stalo popolnoma premočeno žensko bitje. Klobuk in obleka sta povsem zgubila obliko. »Kako pridem do Vrbičevih?« je obupno spraševala.

Tomo se ni prav nič čudil njeni nevolji.

»Stopite v čoln, sicer Vas bo tam ob bregu požrlo blato.«

Obrnil je čoln ter z nekaj krepkimi udarci vesel pristal. Ponudil je mladi gospodični roko, da je lahko skočila v čoln. Ko se je usedla, je pojasnila: »Bržkone sem zgrešila pot. Na postaji mi je nekdo pokazal najkrajšo pot do Vrbičevih...«

»Da, seveda, če hočete k njim...« »Ali bi me lahko tja prepekljali?« Stari dežni plašč, v katerega je bil ogrnjen gospod Vrbič, in kmečka pipa sta vtili mladi dami pogum, da je ponudila: »Vam bom že nekaj plačala za trud.« Vrbič je zadovoljno grizel ustnik: »Hm, o tem se da govoriti.«

Segel je pod klop ter privlekel na dan kos jadvrovine. »Nate, ogrnite se s temle.«

Ona pa je odklonila, češ da je že tako vsa premočena. Sedla je prijaznemu ribiču nasproti in ga pazljivo ogledovala.

Tomo je med veslanjem premišljal, kaj ta ženska hoče.

»Ste prišli na obisk?« je pozvedoval.

»Da, sem sošolka Mihaela Vrbiča na glasbeni visoki šoli. Slišite, ali veste, kaj se godi pri Vrbičevih?« Ko je prišla, je nadaljevala: »Nekaj se je moralo pri njih zgoditi. Danes ponoči sem prejela brzojavko...« Iz torbice je privlekla zmečkan papir in mu ga ponudila. Tomo je najprej pogledal naslov, potem pa se je obrnil k neznanici: »Adrijana Trnska, ali ste to Vi?«

Črnolaska je prišla. Ko je brzojavko razvil, so se mu oči kar povečale: »Nesreča v družini — ne morem nastopiti — obvesti ravnatelja — nesrečni — Mihael«, je zlogoval.

Medtem sta pristala na drugem bregu. »No, saj je že dež ponehal«, je ugotovil, ko je pomagal Adrijani stopiti iz čolna. Dekle je nekaj brskala po torbici. »Zelo prijazni ste bili, da ste me prepekljali. Natel! Bo za čašo piva; gotovo boste morali narediti zaradi mene še velik ovinek.«

»Hvala lepa, toda jaz ne pijem alkoholnih pijač«, je poredno dejal veslač. »Pridite, gospodična, Vam bom še hitro pokazal. Tam sem namreč kakor domač.« Adrijana se je zdrznila. Kdo je ta mož? Jecljaje je prosila: »Obdržite zase, kar sem Vam povedala. Nočem, da bi prišlo na napačen naslov.«

»Nikar si ne delajte skrbi zaradi tega. Prišlo je na pravi naslov. Za tako imenovane družinske nesreče sem jaz odgovoren. Dovolite: Tomo Vrbič.«

(nadaljevanje)